

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

ภาพข่าวกิจกรรม

สถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ

ฉบับที่ 002/2564

จัดทำโดย กลุ่มวิจัย วิศวกรรม ถ่ายทอดเทคโนโลยี

สถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ กรมอนามัย ร่วมกับ สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี กรมการแพทย์ และ สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ขับเคลื่อนงานพัฒนาการเด็ก ปี 2564 ภาคอีสาน : เขตสุขภาพที่ 7, 8, 9 และ 10 : จังหวัดยโสธร

วันที่ 17 ธันวาคม 2563 แพทย์หญิงศิริพร กัญชนะ ที่ปรึกษาโครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเฉลิมพระเกียรติฯ เป็นประธานในการเปิดการอบรม DSPM พยาบาลที่ให้บริการดูแลหลังคลอด รุ่นที่ 2 ณ โรงพยาบาลยโสธร โดยมี นายแพทย์ธีระพงษ์ แก้วอมร นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดยโสธร และคณะผู้บริหารให้การต้อนรับ พร้อมนำ ทีมลงเยี่ยมชมการดำเนินงานของหน่วยบริการที่โรงพยาบาลยโสธรในคลินิกสุขภาพเด็กดี (WCC) คลินิกฝากครรภ์ (ANC) และหอผู้ป่วยหลังคลอด

กรมอนามัยส่งเสริมให้คนไทยสุขภาพดี

www.anamai.moph.go.th

สรุปการประชุมอบรมพัฒนาศักยภาพการใช้คู่มือ DSPM พยาบาลที่ให้บริการดูแลมารดาหลังคลอด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: เขตสุขภาพที่ 7, 8, 9 และ 10

วันที่ 17 ธันวาคม 2563

ณ ห้องประชุมโรงพยาบาลโสธร จังหวัดยโสธร

วันที่ 17 ธันวาคม 2563

ประธานในพิธีเปิดการประชุม ฯ : แพทย์หญิงศิริพร กัญชนะ ที่ปรึกษาโครงการฯ

ผู้เข้าร่วมประชุม : พยาบาลที่ให้บริการดูแลมารดาหลังคลอด และพยาบาลคลินิกเด็กสุขภาพดี

วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนาศักยภาพพยาบาลที่ให้บริการดูแลมารดาหลังคลอดให้สามารถให้คำแนะนำแก่แม่ในการใช้คู่มือ DSPM ในการส่งเสริมพัฒนาการของลูกได้อย่างเข้าใจ

อภิปรายร่วมกันสร้างประเทศไทยด้วยเด็กไทยคุณภาพ

อาจารย์ศิริพร กัญชนะ

สำหรับพยาบาลหลังคลอด ควรเน้นให้ผู้ปกครองนำคู่มือ DSPM ไปใช้ในการฝึกทักษะและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ซึ่งถ้าสามารถ detect ได้เร็วนอกจากจะทราบว่าเด็กมีพัฒนาการสมวัย/ไม่สมวัย ยัง detect ได้ว่าเด็กมีความสามารถด้านไหนบ้าง เช่น GM ดี กล้ามเนื้อมัดใหญ่แข็งแรง → มีความสามารถด้านกีฬา เป็นต้น เพื่อให้ผู้ปกครองจะได้ส่งเสริมในทางที่ถูกต้อง โดยวัตถุประสงค์ในการใช้ DSPM ครั้งนี้ เพื่อเน้นการคัดกรองและตาเด็กและแนะนำการใช้เล่ม DSPM ให้แก่พ่อแม่และผู้เลี้ยงดูหลักในการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

อาจารย์ศิริกุล อิศรานุรักษ์

เด็กทุกคนควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ เนื่องจากที่ผ่านมาเด็กทำไม่ได้เพราะเด็กไม่ได้รับโอกาสในการฝึกฝน ควรให้ความสำคัญในส่วนนี้ด้วย ซึ่งบทบาทของพยาบาลหลังคลอด การสอนหรือฝึก/ส่งเสริมพัฒนาการควรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนอกจาก แม่ พ่อ เช่น ย่า ยาย เข้ามาร่วมฝึกทักษะด้วยเพราะจะได้ช่วยกันฝึกและใช้คู่มือ DSPM ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

อาจารย์นิพรพรรณ วรมงคล

ควรแนะนำพ่อแม่ ให้รู้จักวิธีส่งเสริมพัฒนาการ(ช่องขวามือท้ายสุดของแต่ละหน้า) ถ้าเด็กไม่ได้รับการกระตุ้นตั้งแต่เด็กจะส่งผลกระทบต่อเด็กในอนาคต

นายแพทย์ธีรชัย บุญยะสิทธิ์พรณ

เน้นทักษะการสื่อสารแก่ผู้ปกครองเพื่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โดยการให้ความรู้ เช่นการสอน การให้คำแนะนำล่วงหน้า และการให้คำปรึกษาเมื่อเด็กสงสัยล่าช้า โดยมีขั้นตอน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ชื่นชมในส่วนที่เด็กทำได้และแจ้งผลการประเมินพัฒนาการ และเน้นย้ำให้มีความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กแก่ผู้ปกครอง

สรุปสิ่งที่ได้รับจากการฝึกปฏิบัติการใช้คู่มือ DSPM

1.สภาพปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการใช้คู่มือ DSPM ผู้เลี้ยงดูเด็กในแผนกสูติกรรมหลังคลอด

- ผู้เลี้ยงดู เป็นผู้สูงอายุไม่เข้าใจคู่มือ DSPM อ่านไม่ออก มองไม่ชัด
- ผู้เลี้ยงดูไม่มีเวลาส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็ก ไม่เห็นความสำคัญ ขาดความตระหนัก ไม่นำไปใช้ ทำคู่มือหาย
- มารดาไม่ได้อยู่เลี้ยงลูกเอง จึงไม่ได้ส่งเสริมพัฒนาการต่อเนื่อง
- ผู้เลี้ยงดูไม่ได้รับข้อมูลต่อจากมารดาหลังคลอด จึงไม่ได้ส่งเสริมพัฒนาการต่อเนื่อง
- บุคลากรพูดคุยสื่อสารกับผู้ปกครองไม่ชัดเจนในการนำไปใช้ ขาดการเน้นย้ำความสำคัญของคู่มือ DSPM
- เจ้าหน้าที่ภาระงานมากไม่มีเวลาสอนโดยละเอียด
- แม่ที่คลอด รพ. เอกชนไม่ได้รับคู่มือ DSPM
- ผู้ปกครองลืมสมุดไว้ที่ตึกหลังคลอด
- มารดาหลังคลอดไม่สุขสบาย เจ็บแผล เหนื่อย ลูกคนแรก มีความกังวลอยู่ ทำให้สอนฝึกไม่ได้
- ผู้ปกครองไม่ให้ความสำคัญกับพัฒนาการเด็ก และคิดว่าโตขึ้นเด็กสามารถทำได้เอง
- การส่งต่อข้อมูลระหว่างเจ้าหน้าที่ไม่ต่อเนื่องกัน
- ทักษะของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องยังไม่เพียงพอ
- มารดามีความเหนื่อยล้าหลังคลอด ยังไม่พร้อมรับฟัง

2.ข้อเสนอแนะเพื่อกำหนดรูปแบบการส่งเสริมการใช้คู่มือ DSPM ผู้เลี้ยงดูเด็กในแผนกสูติกรรมหลังคลอด

- จัดทำวิดีโอการใช้คู่มือ DSPM แก่ผู้ปกครองสั้นๆ เปิดฉายในห้องหลังคลอด
- หาสื่อ อุปกรณ์ในการสอน/แนะนำ เพื่อยกตัวอย่าง
- มีการสอนให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบทราบแนวทางการใช้คู่มือ DSPM
- สอนแม่ให้ฝึกลูกแบบง่ายๆ โดยสอนพร้อมการให้สุศึกษาท่อนกลับบ้าน
- ให้คำแนะนำสถานบริการต่อ หากแม่พบว่ามีปัญหาและอุปสรรค
- ส่งต่อข้อมูลพัฒนาการไปให้ WCC และ รพ.สต. และให้ จนท. WCC และ รพ.สต. ตรวจสอบคู่มือทุกครั้งที่มา

ตรวจตามนัด

- อบรมและฟื้นฟูการใช้คู่มือ DSPM ให้ อสม. และช่วยติดตามการใช้คู่มือ DSPM
- รับนโยบาย และชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ทราบแนวทางในการใช้คู่มือ DSPM ให้แก่มารดาหลังคลอดทุกคน ปฏิบัติตาม และติดตามการใช้คู่มือ DSPM เมื่อมารับวัคซีน หรือเยี่ยมบ้าน
- ออกแบบแนวทางร่วมกันทุกจุด ตั้งแต่ ANC, LR, PP, WCC, ชุมชน(รพ.สต./PCU) เพื่อเชื่อมต่อ
- ทำสื่อในรูปแบบวิดีโอสั้นๆที่น่าสนใจ ให้เผยแพร่สอนให้ผู้เลี้ยงดูเด็ก
- ฝึกทักษะให้มารดาหลังคลอดเป็นกลุ่ม โดยให้ฝึกทำที่ตึกหลังคลอด
- ควรแนะนำคู่มือ DSPM ตั้งแต่มาฝากครรภ์ที่ ANC เพื่อเตรียมความพร้อม
- ประกาศเป็นนโยบาย
- จัดสรรคู่มือ DSPM ให้เพียงพอในโรงพยาบาลเอกชนและสำรองไว้ที่ รพ.สต./PCU
- ส่งต่อข้อมูลให้ทีมเยี่ยมบ้าน/รพ.สต. มี อสม. ติดตามเยี่ยมและสอบถามการใช้คู่มือ DSPM
- แจ้งเบอร์โทรศัพท์ของ รพ.สต. เพื่อให้มารดาหลังคลอดติดต่อในกรณีที่มีข้อสงสัย
- เจ้าหน้าที่หลังคลอดส่งต่อข้อมูลให้ทีมเยี่ยมบ้าน โดยให้ผู้ปกครองนำคู่มือ DSPM ไปแจ้งเจ้าหน้าที่ รพ.สต. ทราบด้วย
- ติดตามเยี่ยมบ้านและสอบถามการใช้คู่มือ DSPM โดย อสม. หรือแม่อาสาช่วยติดตามและให้คำแนะนำ
- พยาบาลหลังคลอดฝึกสอนให้มารดาหรือผู้เลี้ยงดูใช้คู่มือ DSPM และเน้นให้เห็นความสำคัญให้นำไปใช้ ต่อเนื่องที่บ้าน โดยใช้สื่ออื่นๆประกอบ เช่น VDO พัฒนาการเด็ก ปัญหาพัฒนาการในปัจจุบัน และส่งต่อข้อมูล ให้กับ WCC รพ.สต. เพื่อติดตามการใช้
- อบรมพัฒนาทักษะการสื่อสารสร้างแรงจูงใจในกลุ่ม PP
- เจ้าหน้าที่ รพ.สต. เน้นย้ำและติดตามการใช้คู่มืออย่างต่อเนื่องทุกช่วงวัย
- กำหนดเป็นนโยบายขององค์กร/หน่วยงาน วางแนวทางวิธีปฏิบัติ/ขั้นตอนการส่งเสริมพัฒนาการที่ชัดเจนในหน่วยงาน

3. Key message เสริมสร้างแรงจูงใจให้มารดาหลังคลอด/ผู้เลี้ยงดู ใช้คู่มือ DSPM

- คู่มือเล่มนี้ถ้าเอาไปใช้กับลูกหลานจะมีประโยชน์ต่อพัฒนาการ ทำให้ลูก แข็งแรง มีสติปัญญาและการเรียนในอนาคต

- คุณพ่อคุณแม่อยากรู้มั๊ยคะ ว่าลูกเรามีพัฒนาการเหมาะสมตามวัยมั๊ย เค้าวรจะทำอะไรได้บ้าง เราดูได้จากเล่มนี้ ตั้งแต่ลูกเกิดจนถึง 6 ปี และมีวิธีการฝึกทักษะให้ลูกได้

-เป็นคู่มือที่ทำให้ลูกเก่ง มีพื้นฐานก่อนเข้าเรียน จะเรียนได้ดีในอนาคต

-คุณแม่อยากเห็นลูกเป็นยังไงคะ ถ้าอยากให้ลูกมีพัฒนาการดี ลองใช้คู่มือนี้ฝึกฝนลูกทุกวันจนถึง 6 ปี จะทำให้ลูกเก่ง มีพื้นฐานการเรียนรู้

-ใช้คู่มือ DSPM ดูพัฒนาการลูก จะช่วยให้ลูกเราเก่ง ดี มีความสุข

-อยากให้ลูกเก่งมั๊ย คู่มือเล่มนี้ใช้ง่าย สะดวก มีวิดีโอสอนด้วย

-เป็นตัวช่วยส่งเสริมให้ลูกมีพัฒนาการสมวัย คู่มือใช้ง่าย แค่อ่านและฝึกลูกบ่อยๆ อนาคตเข้าเรียนจะเรียนได้ดี

-ลองฝึกลูกตามคู่มือดูนะคะ ถ้าลูกยังทำไม่ได้ สงสัยตรงไหนให้ไปขอคำแนะนำจากโรงพยาบาล ลูกจะได้มีพัฒนาการดี

-คู่มือ DSPM เล่มนี้จะช่วยให้คุณทราบว่าลูกทำอะไรได้บ้าง และคุณแม่สามารถช่วยฝึกลูกให้เก่งขึ้นได้

-ใช้คู่มือ DSPM เล่มนี้ ฝึกลูกบ่อยๆทุกวัน จะช่วยเสริมความฉลาดของลูกด้วย

-คุณแม่เคยเห็น/รู้จัก คู่มือ DSPM มั๊ย อยากให้คุณแม่ลองนำไปฝึกลูก จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการให้ลูกเราเก่งขึ้นคะ

-คุณแม่มีความคาดหวังอย่างไรกับการมีลูกคะ ถ้าอยากให้ลูกมีพัฒนาการดี ฉลาด อยากให้คุณแม่ลองนำไปฝึกลูกบ่อยๆทุกวันยิ่งดีคะ

-สมุดเล่มนี้เป็นสมุดประจำตัวของลูกในการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการ ใช้คู่กันกับสมุดสีชมพู

-สมุดเล่มนี้เป็นของขวัญสำคัญที่จะทำให้ลูกของเรามีพัฒนาการที่ดี ซึ่งคุณแม่เป็นคนสำคัญที่จะนำไปใช้ที่บ้านต่อเพราะเป็นคนที่อยู่ใกล้ชิดกับลูกมากที่สุด

-สมุดเล่มนี้เป็นของขวัญสำคัญที่จะทำให้ลูกของเรามีพัฒนาการที่ดี เป็นเด็กฉลาด เพราะฉะนั้นคุณแม่ควรศึกษาและเล่นกับลูกทุกๆวัน เพื่อที่เราจะได้คอยสังเกตพฤติกรรมของลูกเรา หากลูกยังทำไม่ได้ข้อไหน เราจะได้มาช่วยกันส่งเสริมให้ลูกกันคะ

-คู่มือนี้เปรียบเสมือนของขวัญสำหรับลูก ถ้าพ่อแม่ใช้ส่งเสริมและเล่นกับลูกบ่อยๆทุกวัน จะทำให้ลูกเป็นเด็กฉลาด เรียนดี พัฒนาการสมวัยนะคะ

- หนังสือเล่มนี้มอบเป็นของขวัญ ของแม่เพื่อเฝ้าดูพัฒนาการลูกตั้งแต่เกิดถึง 6 ปี นะคะ
- ถ้าอยากให้ลูกมีพัฒนาการสมวัย เรียนดี ต้องใช้เล่นและฝึกฝนบ่อยๆตามคู่มือนี้นะคะ
- นอกจากการเรียนรู้จากคู่มือแล้ว ยังมี QR Code ให้สแกนดูได้สะดวกและง่ายต่อการทำความเข้าใจ
- เป็นโครงการของพระเทพฯ ที่ทรงกรุณาให้จัดทำขึ้นเพื่อให้คุณแม่ใช้เป็นคู่มือในการเลี้ยงลูก เพื่อให้ลูกเรามีพัฒนาการสมวัย เก่งและดี
- การใช้คู่มือเป็นประจำสำคัญมากนะคะ นอกจากจะประเมินความผิดปกติของลูกแล้วยังสามารถส่งเสริมพัฒนาการให้ลูกเก่งขึ้นด้วยนะคะ

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

- ปรับปรุงรูปแบบคู่มือ DSPM ให้สามารถรวมกับสมุดสีชมพู เพื่อให้มารดาตั้งครรภ์คุ้นเคย และเห็นความสำคัญ
- จัดอบรมให้ความรู้ผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็กให้เห็นความสำคัญของคู่มือ DSPM และเกิดความเข้าใจการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก
- ควรมีการจัดกลุ่มอภิปราย และหาแนวทางเชื่อมต่อกันระหว่างแผนกหลังคลอด WCC ศูนย์เด็กเล็ก และพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู
- สรุปข้อมูลในคู่มือให้กระชับ-เข้าใจง่าย สั้นๆ เน้นภาพมากขึ้น ให้น่าสนใจกว่านี้
- รวมคู่มือ DSPM กับสมุดสีชมพู ป้องกันการสูญหายสะดวกต่อการพกพา
- ควรมีเครื่องมือ อุปกรณ์การเล่น สื่อ แจกทุกตึกหลังและหน่วยงานที่ตรวจคัดกรองพัฒนาการเด็ก
- ควรแจ้งแหล่งสนับสนุนช่วยเหลือให้ชัดเจนหากมีข้อสงสัยหรือมีพบความผิดปกติ
- ควรจัดอบรมประชุมชี้แจง และสอนแนะนำให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกระดับมีความเข้าใจ เห็นความสำคัญและมีทักษะในการปฏิบัติ
- ควรมีการนิเทศติดตามงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- ผู้บริหารต้องเห็นความสำคัญและสนับสนุนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย